

ձրանան, հովէն շարժած շողշողուն դրասանգներու ձևով:

(Երբեմն երկնքին բարձր կողմերուն վրայ կը ձևանան պսակի ձևով, շատ վառվառուն գոյներով, չորս դին ճառագայթներ արձրկելով:)

179 Ի՞նչ է հիւսիսայգին պատճառը: — Ելեքտրականութեան անցնելն մթնոլորտին վերի մասերէն:

180 Արդեօք ուրիշ պատճառ ալ կայ: — Ոմանք կը համարին թէ դիւրավառ կազերու բորբոքումն ըլլայ, որք իրենց թեթևութեան պատճառաւ մթնոլորտին բարձրագոյն կողմերը կ'ելլեն:

181 Բորբոքումը ինչէ՞ն կը պատճառի: — Ելեքտրական կայծէն:

182 Որո՞նք են այն կազերն որ կը հաւաքուին օդուն բարձրագոյն կողմերը: — Զրածին կազն, և ուրիշ շատ իրեն բաղկացուցիչ կազային նիւթեր:

183 Ուստի՞ կը ծագին հիւսիսայգին դանազան գոյները: — Մթնոլորտին խաւերուն զանազան խտութենէն, որոնց մէջէն կ'անցնի լոյսը մեզի հասնելու համար: Ամենէն բարակ օդը՝ ճերմակ լոյս մը կը պատճառէ. չորագոյն օդը՝ կարմիր լոյս, իսկ խոնաւ օդը՝ դեղին երիզներ:

184 Հիւսիսայգք ձայն ալ կը պատճառեն: — Միշտ չէ, բայց երբեմն կը լսուին ձայներ նման սուլելու, կամ խոխոջման, կամ անձրևի, կամ ծանրութեան մը տակ ջախջախուած փայտի:

185 Ինչո՞ւ համար ոմանք հիւսիսայգին այծ կաքառող կ'ըսեն: — Իր ճառագայթներուն ալէձև ծածանմանը համար:

186 Ինչէ՞ն կ'իմացուի որ հիւսիսային արշալոյսները ելեքտրականութենէ առաջ կուգան: — Անկէջ որ ազդեցութիւն մը կ'ընեն մագնիսական ասեղին վրայ, և կը խոտորեցրնեն իր սովորական ուղղութենէն:

187 Ի՞նչպէս կը կոչուին այն պզտի բոցերն որ երբեմն կ'ալած կ'երևան նաւերու կայմերուն: — Սովորաբար կ'ըսուին Սուրբ Նիկողայոսի, կամ Սուրբ Հեղինեայ և կամ Սուրբ Ելմոսի հուր:

(Երբոր միայն մէկ բոց մ'երևայ կայմին ծայրը՝ կը նշանակէ նաւաստեաց թէ մրրիկը դեռ պիտի սաստկանայ. եթէ երկուք երեկ կը նշանակէ թէ մրրիկն անցնելու վրայ է:)

188 Այսպիսի բոցեր երկրիս վրայ ալ կ'երևան ինչպէս որ ջուրի վրայ:

— Այո, շատ անգամ կը տեսնուին բարձր և սրածայր մետաղեայ մարմնոց ծայրը, ինչպէս զօրաց նիզակներուն վրայ, և ինչուան գլխարկներու և մագներու ծայր ալ:

189 Ի՞նչ է պատճառը այս բոցերուն: — Ելեքտրականութիւնը, զոր գետինն և ծովն կը հանեն մինչև յամպերը՝ անելեքտրական մարմնոց ձեռքով, ինչպէս են նաւերուն կայմերը և զօրաց նիզակները:

190 Ի՞նչ կ'իմացուի անելեքտրական մարմին ըսելով: — Այն մարմինները որ դժուարութեամբ կ'ելեքտրականան, որով չեն ալ պահէր ելեքտրականութիւնը՝ այլ չուտով կը ցրուեն:

191 Ո՞ր եղանակի մէջ աւելի յաճախ կը տեսնուին այս կրակները:

— Երբոր արևուն տաքութիւնը աւելի չուտով ջուրը չոգի դարձնէ, վասն զի այն ատեն աւելի շատ ելեքտրականութիւն կը շարժի և կը տարածուի օդուն մէջ՝ նաւուն առագաստակալներուն կամ ուրիշ հաղորդիչներու ձեռքով:

կը շարունակուի:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆՔ

Հաւելի պակասութիւն. — Ամառուան տաքութեան ատեն ալ հաւկիթները կրնան պահուիլ երկար ատեն, եթէ օդուն զաչելէն ազատ ըլլան: Այս բանիս համար երբեմն գեղերու մէջ ծածկեալ տակառի մը մէջ կարգ կարգ կը շարեն հաւկիթները մոխրի վրայ, զգուշանալով որ իրարու չգային:

Աւելի աղէկ կը պահուին եթէ թուղթերու մէջ պլլուին հաւկիթները և ծածկուին վարսակի մանր յարդով կամ աղէկ չոր աւազով:

Այս երկու կերպն ալ աղէկ է, բայց լաւագոյնն է եռացեալ ջուրի մէջ ընկղմելը: Զուրդ սանի մը մէջ եռացրնէն ետև հաւկիթները տաս տասուերկու հատ մէկտեղ պարզուտի մէջ կը դրնեն ու կ'ընկղմեն սանին մէջ, և վայրկենէ մը վերջը կը հանեն: Այս կերպով հաւկիթին մէջի կողմը բարակ կեղև մը կը թանձրանայ և կը ձևացնէ ներքեւ տեսակ մը ծեփ՝ որ դէմ կը դնէ հաւկիթին գոյացութեանը գոլորշանալուն, և հետևաբար օդուն շօշափմանը՝ որ պիտի թափանցէր կեղևէն անոր ներքև շոգիացման պատճառաւ թուղած դատարկութիւնը լեցնելու համար: